

Vergaderjaar 2025–2026

21 501-08

Milieuraad

Nr. 1034

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN
KLIMAAT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 juni 2026

Met deze brief ontvangt uw Kamer het verslag van de Raad Algemene Zaken («RAZ») – Cohesie die op 4 en 5 juni jl. plaatsvond in Nicosia, Cyprus. Tevens informeer ik u over de onderhandelingen over de fondsen onder cohesiebeleid onder het volgende Meerjarig Financieel Kader (MFK).

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
H.G. Herbert

Verslag informele Raad Algemene Zaken (RAZ) – Cohesie 4–5 juni 2026

Tijdens deze RAZ-Cohesie stonden er twee werksessies op de agenda: de eerste ging over de aangekondigde «Right to Stay» strategie en welke rol het cohesiebeleid daarin kan spelen. De tweede ging over de aangekondigde EU Strategie voor Eilanden en de eilanddimensie in het cohesiebeleid. Uw Kamer is hier eerder over geïnformeerd via de Geannoteerde Agenda¹ en de beantwoording van uw schriftelijke vragen².

«Right to Stay» en de rol van het cohesiebeleid

De eerste sessie werd geopend door uitvoerend vicevoorzitter van de Europese Commissie Raffaele Fitto, verantwoordelijk voor cohesie en hervormingen. De Commissie vindt dat iedere Europeaan het recht heeft om te kunnen blijven wonen in de regio die men thuis noemt. Hierbij verwees de Commissaris naar de rapporten van Letta³ en Draghi⁴ en benoemde een aantal elementen dat volgens de Commissie de basis vormt van een geïntegreerde aanpak om het Right to Stay te kunnen garanderen: economische ontwikkeling, werkgelegenheid, infrastructuur, bereikbaarheid, voorzieningen en huisvesting.

Lidstaten verwelkomden in grote lijnen het initiatief voor de «Right to Stay» strategie, maar verschilden van mening over de elementen waar het cohesiebeleid op zou moeten focussen. Nederland was samen met een groep lidstaten van mening dat de nadruk moet liggen op het creëren van economische kansen door te investeren in de concurrentiekracht van regio's. Andere lidstaten wilden met het cohesiebeleid juist de nadruk leggen op het investeren in voorzieningen. Enkele lidstaten benoemden het belang van beide focusgebieden. Daarnaast werd door lidstaten aan de oostgrens van de Unie gewezen op het belang van veiligheid als factor voor inwoners om in bepaalde regio's te blijven wonen.

Tijdens de discussie werd ook de link gelegd met de lopende onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader (MFK). Nederland en een aantal gelijkgestemde lidstaten benadrukten het belang van modernisering van het MFK en de nieuwe architectuur van de Nationale en Regionale Partnerschapsplannen (NRPP), met daarin meer aandacht voor concurrentievermogen en een sterke koppeling met het Europees Semester. Een aantal andere lidstaten zag daarentegen het Right to Stay als een MFK-brede prioriteit die ook zijn weerslag zou moeten krijgen in andere Europese fondsen zoals het Europees Concurrentievermogenfonds (ECF).

De eilanddimensie in het cohesiebeleid – aanstaande EU Strategie voor Eilanden

Tijdens de tweede sessie over de eilanddimensie in het cohesiebeleid benoemden vrijwel alle lidstaten enerzijds de specifieke uitdagingen van eilanden zoals migratie, toegang tot publieke diensten, connectiviteit en voedsel(zekerheid), maar anderzijds ook de kansen die eilanden bieden op het gebied van energie, blauwe economie, duurzaam toerisme en defensie/veiligheid (vanwege de strategische ligging). Daarbij riepen lidstaten zonder eilanden de Commissie ertoe op om in de aanstaande strategie voor eilanden consistentie te zoeken met andere regio's in een

¹ Kamerstuk 21 501-08, nr. 1031

² Kamerstuk 21 501-08, nr. 1032

³ Enrico Letta - Much more than a market (April 2024)

⁴ Mario Draghi - The future of European competitiveness

specifieke geografische context (bijvoorbeeld bergregio's) die volgens hen vaak met soortgelijke uitdagingen kampen. Nederland wees op het belang van voldoende aandacht in de strategie voor de Landen en Gebieden Overzee (LGO's).

Meerjarig Financieel Kader – Gedeeltelijke algemene oriëntaties

Sinds de publicatie van de Commissievoorstellen voor het volgende MFK in juli 2025, wordt in de Raad onderhandeld over de sectorale verordening voor het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), het Cohesiefonds (CF) en Interreg. Tijdens de Raad Algemene Zaken (RAZ) van 16 juni zal, afhankelijk van de voortgang op het NRPP, ook de voortgang op deze sectorale verordening worden besproken. Hierbij streeft het Cypriotische voorzitterschap ernaar een zogeheten gedeeltelijke algemene oriëntatie (PGA) te bereiken. Het doel van deze PGA's is het voorlopige standpunt van de Raad vaststellen met betrekking tot bepaalde onderdelen van de wetgevingsvoorstellen van de Commissie en om het formele onderhandelingsproces tussen de Commissie, de Raad en het Europees parlement (EP) te versnellen en te vergemakkelijken. De voorgestelde PGA's zien met name op de technisch-inhoudelijke vormgeving van de programma's. De onderhandelingen over de financiële en budgettaire aspecten en de meest politieke punten vinden in de ER plaats via de *negotiating box*. De Raad besluit over de drie verordeningen op basis van gekwalificeerde meerderheid, terwijl de besluitvorming over de MFK-verordening en het Eigen Middelenbesluit (EMB) met unanimiteit plaatsvindt. Omdat dit slechts een PGA betreft wordt er bij deze aankomende RAZ ook niet gestemd. Er vindt dus nog geen besluitvorming plaats over de overkoepelende elementen van het MFK, waaronder de financiële elementen.

Uw Kamer is eerder geïnformeerd over de positie van het kabinet ten aanzien van het bereiken van een PGA op de verordening voor NRPP⁵. Het kabinet kan zich vinden in het streven van het Cypriotisch voorzitterschap om een PGA te bereiken op de verordening voor EFRO, Interreg en het CF en neemt een positieve grondhouding aan. De laatste versies van de compromisteksten zijn grotendeels in lijn met de kabinetsinzet die op 22 mei jl. aan de Kamer is verzonden. Nederland heeft zich ingezet voor een focus op concurrentievermogen, wat grotendeels terugkomt in de compromisteksten. Voor EFRO en het Cohesiefonds was de inzet om de bepalingen in de verordening zo beperkt mogelijk te houden, om zo coherentie met het overkoepelende NRPP-verordening te borgen en maximale flexibiliteit binnen de NRPP's te behouden. Dit uitgangspunt is grotendeels behouden gebleven. Voor Interreg was de inzet om aanvullende bepalingen over de uitvoeringsmodaliteiten direct in de verordening vast te leggen in plaats van in een uitvoeringshandeling. Dit is gelukt. Op het moment van schrijven zijn de onderhandelingen over de verschillende verordeningen nog gaande. Zodra de finale teksten voor de RAZ-bespreking gereed zijn, zal het kabinet de balans opmaken en haar definitieve positie innemen. Alhoewel lidstaten hun formele positie nog moeten bepalen, acht het kabinet de kans aannemelijk dat er in de Raad voldoende steun is voor het bereiken van een PGA.

⁵ Kamerstuk 21 501-02, nr. 3427